

IMMIGRACIÓ JUVENIL

El dret a emigrar forma part de la Declaració Universal dels Drets de l'home. Però aquest dret no porta la contraprestació del dret a immigrar. El dret reconegut a sortir de l'assentament d'origen no es relaciona amb el reconeixement del dret a arribar algun lloc.

Ja en el país d'origen, abans de comptar amb la decisió (voluntària o forçada) i els mitjans, s'ha iniciat el procés migratori. Són molts estímuls i elements que conflueixen: insatisfacció, precarietat, expectatives socials, antecedents migratoris en la família, en les amistats, en el veïnat, la pressió social i, potencialment, la possessió de recursos per emigrar.

L'emigració es una decisió individual o del grup familiar, generada per problemes de pobresa al lloc d'origen que força al o als membres més preparats físicament i/o amb capacitat professional i adaptabilitat laboral, i normalment els més joves, a la recerca de millors oportunitats, sobre tot econòmiques, per, després, aportar a la família econòmicament des del lloc d'establiment.

Comporta conseqüències tant al país de sortida, als de transit i al d'arribada.

L'emigració genera famílies transnacionals amb el repartiment dels diferents membres d'una mateixa família entre diferents nacions o estats. L'immigrant ja arriba amb la intenció d'establir-se al país d'admissió. Posteriorment intenta el reagrupament familiar de la resta de la família que havia deixat a l'origen, o sol generar la seva pròpia família.

Des de fa anys l'immigració es desarrela, en una generació, del seu origen nacional, cultural, familiar i inclòs religió, i intenta donar a la seva estada un sentit de pertinença on viu i treballa.

Hi ha joves que, al joc d'origen, com a resposta a la manca d'oportunitats laborals, creen i inicien negocis propis, i no per haver detectat una oportunitat empresarial, sinó per la necessitat de generar algun tipus d'ingrés econòmic. Però el geni creatiu i l'esperit emprenedor són, potser, alguns dels recursos menys explorats de la joventut.

L'emigració també és una resposta dels joves amb poques opcions locals d'estímul i de treball. I surten a fora, a l'exterior, a l'estranger, a buscar millors oportunitats.

La joventut immigrant adolescent, en primera edat o fill menor d'immigrants, es troben en una doble situació de vulnerabilitat.

En primer lloc, al igual que els joves nacionals, són vulnerables per la fragilitat pròpia del moment de la seva vida i pels canvis de l'edat que viuen (psíquics i físics). I perquè han de processar i re-significar els valors i el bagatge de la infància i abordar, amb manca d'estímuls socials, educatius i econòmics, l'immediat projecte d'adult, on entra en joc una major responsabilitat, noves aspiracions, etc.

Actualment, i de forma general, el pas del centre d'ensenyança a ingressar al mercat del treball no es pot considerar un instant, un tràmit automàtic, sinó com un intricat (i traumàtic) procés que configura una transició de temps i intents.

La societat atorga l'estatut d'adult al jove que aconsegueix intercanviar la seva força de treball, la seva capacitat com a productor a canvi d'una compensació econòmica, a través d'un treball.

El treball i la independència econòmica (l'autoadministració de recursos per al propi manteniment) són els pilars bàsics per a l'emancipació, i marcaran altres pautes de transició importants: l'autonomia personal, sortir de la família d'origen, l'habitatge, el matrimoni, formar una nova família i una llar pròpia, un projecte de vida, la construcció de la identitat social del jove o la jove, i la seva acceptació social.

És la fita heretada culturalment dels pares: sortir de l'escola, adquirir un bon nivell de formació, ingressar en una empresa i construir una carrera professional i social.

No obstant això, una part important de la joventut troba dificultats en la seva inserció laboral, que impossibilita la seva transició a l'edat adulta. Son els que es veuen obligats a acceptar una seqüència d'ocupacions precàries, informals, que els obliga a viure el dia a dia, on predomina l'immediat i el que es fa al moment, a temps parcial, eventual, o que, per manca d'experiència professional, no es valora el seu potencial. Estan exposats al risc de la pobresa, i amb la crisi econòmica i financera, sense perspectives de projectes a mitjà o llarg termini, apareix com la preocupació principal d'ells. A la fi, les vides individuals s'estructuren segons l'accés a les oportunitats i als recursos.

En segon lloc, el jove i la jove immigrant, a pesar de les expectatives de desenvolupament dins les economies i àmbits de treball que poden trobar a l'estranger, també s'enfronta a oportunitats desiguals. Se senten discriminats dels millors llocs de treball per raons de gènere, de manca de credencials de formació, de manca d'experiència, del lloc d'origen, de raça, de color de la pell, de la vestimenta, de la forma de parlar, dels antecedents, dels contactes, de qui el recomana, de preferències ideològiques o religioses. O, simplement, per estar a la cua dels que volen pujar a la nau de la economia productiva i de consum.

La joventut immigrant, al país de recepció, pot aterrar i mantenir-se durant temps al fons de l'escala social, i encara que s'hagi integrat en l'economia territorial, la inclusió social no arriba a ser suficient.

Assistim a un increment de la presència de joves immigrants, residents de ple dret, amb problemes comuns i específics en virtut de la seva procedència i de les vivències en el nostre país, que van abandonar el país de naixement per emigrar sols, amb la seva família o per reagrupar-se amb ella. Que llur expectativa futura és mantenir-se en el país, però que arrossegueu problemàtiques concretes, reflex de les condicions de vida i treball dels seus pares, de la inadaptació escolar, el desnivell educatiu o fins i tot, el nul coneixement del català i, de vegades, producte també del rebuig de la població autòctona.

Joves desvinculats del nucli familiar, be perquè la seva família ha tornat al país d'origen, be per conflictes familiars, derivats de la inadaptació inicial en el país receptor. Joves en

definitiva, llurs objectius és mantenir-se al país d'arribada, culminant el seu procés de integració per mitjà de la finalitat primordial, el treball i els seus guanys econòmics.

Els fills i filles de les persones immigrants, ja educades en la nostra societat o fins i tot nascuts en aquesta, no deurien d'ésser encasellats en la cultura que se'ls atribueix als seus pares, doncs aquests nois i noies viuen un procés d'influències múltiples, que unes venen dels seus progenitors, i altres de la societat que els envolta. Aquest jovent, al que s'ha denominat de segona generació, tenen dret a escollir les seves pròpies pautes culturals, i a un desenvolupament sociocultural que els hi permeti integrar-se plenament en la societat d'estància.

D'acord a les condicions que es donin durant aquesta etapa sensible del jove o la jove, es determinarà com serà el futur i els rols que adquirirà en la vida adulta, però els resultats poden ser preocupants.

L'accés a les fonts de treball ha perdut seguretat i genera vulnerabilitat individual i social, des de ben joves, per que pateixen una fractura dels valors i dels ideals de la convivència social.

L'anàlisi socio-filosòfic sobre la immigració, per part de la societat receptora, navega entre dos corrents o actituds diferents: l'exclusió (l'immigrant està, però no forma part de nosaltres) i la inclusió (l'immigrant està i forma part de nosaltres perquè hem acceptat acollir-lo en la nostra societat).

Resulta necessari adonar-se d'aquestes dos tendències com part integrant del discurs dels drets, sobretot quan aquest es projecta en el fenomen immigració.

Es necessari oferir, al jovent immigrant, condicions i facilitats per la seva integració social i nacional, per que si no se'ls integra, existeix el perill de crear subclasses per raons de orígens culturals, ètnics o nacionals.

L'intent d'integració a través de una política lingüística, no representa integració ni garanties de drets humans, drets constitucionals, socials, culturals, sanitaris i de classe.

Per tant, des del Sindicat andorrà de treballadors, reclamem a les autoritats andorranes:

- 1.- Afavorir la immediata i correcta incorporació i integració dels menors acabats d'arribar de famílies immigrants en la fase educativa, especialment en els casos d'alumnes d'incorporació tardana, evitant qualsevol situació discriminatòria i posant els recursos materials i humans suficients per a acreditar, en condicions de qualitat, les classes d'iniciació intensives, les classes d'admissió amb estructures d'adaptació pels alumnes que desconeixen totalment la llengua nacional, les classes de educació compensatòria i les adaptacions curriculars necessàries.

Defensem el dret a l'escolarització de tot menor amb edat escolar, amb els dictats i procediments necessaris per garantir que tots els fills i filles d'immigrants, sigui quina sigui la seva situació jurídica i dels seus pares, accedeixin a l'ensenyament obligatori.

2.- Propiciar convenis de reconeixement, convalidació i homologació de titulacions estrangeres, per afavorir l'auto-ocupació, l'accés laboral i millorar la professionalització de la població immigrant jovent nouvinguda.

3.- La ratificació la Conveni Europeu relativa a l'Estatut del Treballador Migrant.

4.- La ratificació la Convenció Europea sobre la Participació dels Estrangers a la Vida Pública Local.

5.- Garantir la cobertura sanitària per als menors de pares, els quals no tinguin atorgat el reagrupament familiar.

6.- Facilitar el flux d'informació entre les administracions públiques i les diverses entitats i organitzacions que treballen en l'àmbit de la immigració.

Guillem FORNIELES ALACID.

Secretari general del Sindicat andorrà de treballadors.